

De hoogte en verdeling van de woonuitgaven (I)

DRS. F.H. BUDDENBERG – DRS. F. ELBERS*

Inleiding

In het *ESB*-artikel „De hoogte en verdeling van de woonuitgaven van huurders en eigenaren-bewoners” van drs. B.M. Veldman in *ESB* van 20 februari 1985 wordt o.a. geconcludeerd dat de verdeling van de besteedbare inkomens over huurders in de periode 1 januari 1978/ 1 januari 1982 schever is geworden, en dat de verdeling van de huishoudinkomens bij huurders voor aftrek van de woonuitgaven schever zou zijn dan na aftrek van woonuitgaven. Beide uitspraken zijn aanvechtbaar.

De ontwikkeling van de inkomensongelijkheid van huurders

De conclusie van Veldman is gebaseerd op de ontwikkeling van het aandeel van de diverse decielen in het totale besteedbare inkomen. Terecht constateert de auteur dat een verdeling schever wordt wanneer de aandeelpercentages in de eerste decielen lager worden en die in de hoogste decielen hoger. Een verdeling wordt minder scheef wanneer het omgekeerde geldt. Tabel 1 is uit tabel 5 van Veldman afgeleid.

Tabel 1. Procentuele aandelen in de huishoudensinkomens van enkele combinaties van decielen van huurders op basis van het WBO 1977 en het WBO 1981

Deciel	WBO 1977	WBO 1981
2 t/m 4	20,9	21,0
8 t/m 10	45,8	45,3
1 t/m 5	33,9	33,9
6 t/m 10	66,1	66,1

De keuze van de decielen waarop men een oordeel over de ontwikkeling van de inkomensongelijkheid baseert, is uiteraard arbitrair. De keuze voor één hoog en één laag deciel, bij voorbeeld het eerste en het tiende of het tweede en het negende, heeft het nadeel dat een oordeel over de ontwikkeling van de inkomensongelijkheid op basis van de ontwikkeling voor een klein deel van de populatie wordt geveld. Een fluctuatie daarin behoeft niet representatief te zijn voor bewegingen die in andere decielen plaatsvinden. Met name mutaties in het eerste deciel behoeven niet representatief te zijn voor mutaties in de naast bij gelegen decielen. Het eerste deciel bestaat groten-

deels uit studenten die – dit kan niet worden weersproken – een laag inkomen hebben. Dit is evenwel tijdelijk. Na afloop van de studie gaan de meesten tot de hogere inkomensklassen behoren. De meeste mensen die meer permanent op een minimum-inkomen zijn aangewezen, worden in de decielen 2 t/m 4 aangetroffen. De alleenstaande bejaarde met slechts een AOW-uitkering zit in het tweede deciel, zijn gehuwde equivalent zit in het vierde deciel. Een echtpaar met een minimumloon en twee kinderen treffen we in het vijfde deciel aan. Inkomens hoger dan modaal vallen in de decielen 8 t/m 10. Modaal zelf bevindt zich in het zevende deciel. Ten einde conclusies op basis van slechts twee decielen te vermijden en ten einde te voorkomen dat een niet-representatieve groep (studenten) het oordeel te veel beïnvloedt, is in tabel 1 in de eerste plaats als criterium gekozen voor het aandeel van de decielen 2 t/m 4 en de hoogste drie decielen. In de tweede plaats zijn de eerste vijf en de tweede vijf decielen samengevoegd, m.a.w. worden de inkomensandelen van de onderste helft en de bovenste helft van de inkomenseenheden vergeleken.

In de eerste opstelling constateren we een vooruitgang met 0,1%-punt voor de decielen 2 t/m 4 te zamen. Voor de hoogste drie decielen kan een inkomensachteruitgang met 0,5%-punt worden berekend. Dit wijst op een minder grote ongelijkheid. De inkomensandelen van de onderste helft en de bovenste helft van de inkomenseenheden zijn – volgens deze cijfers – gelijk gebleven.

Het blijkt dat men door verschillende cijferopstellingen tot verschillende conclusies kan komen. Op grond van de eerste cijferopstelling zou men tot een iets verdere

nivellering van de inkomensverdeling kunnen concluderen. De mutaties zijn evenwel gering. Indien voorts rekening gehouden wordt met mogelijke onnauwkeurigheden die in elke enquête kunnen optreden, lijkt de conclusie dat in de verdeling van besteedbare inkomens van huurders tussen 1977 en 1981 geen verandering is opgetreden, de veiligste.

De ongelijkheid in de verdeling van de besteedbare inkomens

Veldman concludeert ten aanzien van de inkomensverdeling van huurders na aftrek van woonuitgaven, dat deze in de periode 1 januari 1978 tot 1 januari 1982 door de schever wordende woonuitgavenverdeling minder scheef is geworden dan de inkomensverdeling voor aftrek van de woonuitgaven. Een beoordeling van deze stelling vindt plaats aan de hand van gegevens uit tabel 2.

Tabel 2 maakt het mogelijk om diverse verdelingen met elkaar te vergelijken. Uitgangspunt is steeds conform paragraaf 2 dat een verdeling schever wordt wanneer de aandeelpercentages in de eerste decielen lager worden en die in de hoogste decielen hoger. Een verdeling wordt minder scheef wanneer het omgekeerde geldt.

Zowel voor 1978 als 1981 blijkt volgens deze maatstaf de huurverdeling minder scheef te zijn dan de inkomensverdeling voor aftrek van woonuitgaven. Na aftrek van woonuitgaven blijkt de inkomensverdeling voor zowel 1978 als 1981 echter schever te zijn dan de inkomensverdeling voor aftrek van woonuitgaven. We komen hier derhalve tot een andere conclusie dan Veldman waar hij stelt dat de verdeling van de huishoudensinkomens voor aftrek van woonuitgaven schever is dan na aftrek van woonuitgaven. Om een dergelijk resultaat te kunnen bereiken, dient de verdeling van woonuitgaven schever te zijn dan de verdeling van de besteedbare inkomens. Onze conclusie laat zich als volgt duiden. Lagere inkomens betalen een relatief groter deel van hun inkomen aan huur dan hogere inkomens, waardoor de inkomensverdeling na aftrek van de huur schever is dan de in-

* De auteurs zijn werkzaam op de Directie Macro Economische Aangelegenheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De reactie is op persoonlijke titel geschreven.

Tabel 2. Procentuele aandelen in de huishoudensinkomens voor en na aftrek van de woonuitgaven van enkele combinaties van decielen van huurders

Deciel	WBO 1978			WBO 1981		
	Inkomens-aandeel voor aftrek van woonuitgaven	Huur-aandeel	Inkomens-aandeel na aftrek van woonuitgaven a)	Inkomens-aandeel voor aftrek van woonuitgaven	Huur-aandeel	Inkomens-aandeel na aftrek van woonuitgaven a)
2 t/m 4	20,9	25,1	20,3	21,0	24,2	20,5
8 t/m 10	45,8	37,2	47,1	45,3	38,2	46,5

a) Na weging van het inkomens-aandeel voor aftrek van woonuitgaven met de netto huurquote per deciel kan op eenvoudige wijze het inkomens-aandeel na aftrek van woonuitgaven per deciel worden berekend.

komensverdeling voor aftrek van de huren. Bezien in de tijd van 1978 naar 1981 wordt de inkomensverdeling na aftrek van de huren evenwel gelijk. De huurverdeling wordt namelijk schever tussen 1978 en 1981 of anders geformuleerd: de lagere deelen gaan relatief minder huur betalen en de hogere relatief meer, waardoor de inko-

mensverdeling na aftrek van huren gelijk wordt bij een nagenoeg gelijk blijvende verdeling van besteedbare inkomens voor aftrek van huren.

F.H. Buddenberg
F. Elbers